

Nr 39.

Av herr Andersson i Gisselås m. fl., om höjning av stipendierna till elever vid utbildningskurser för ladugårdsskötare.

Enligt bilagan till årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkt 42, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt elever vid lägre lantbruksundervisningsanstalter m. m., för budgetåret 1943/44 anvisa ett förslagsanslag av 450.000 kronor.

Av dessa medel utgå stipendier till, bl. a., elever vid kurser för ladugårdsskötare. Liksom till eleverna vid lantmanna- och lantbruksskolorna och vissa andra kurser utgå dessa elevstipendier till deltagare i kurs för ladugårdsskötare för närvarande med 45 kronor för läsmånad till synnerligen obemedlad elev, 25 kronor till obemedlad och 15 kronor till mindre bemedlad elev.

Enligt beslut av 1939 års lagtima riksdag skulle i samband med omorganisationen av den fasta lägre lantbruksundervisningen elevstipendierna från och med budgetåret 1940/41 utgå med avsevärt höjda belopp, nämligen ifråga om lantmanna- och lantbruksskola med 60 kronor till elev av tredje behovsgraden, med 40 kronor till elev av andra behovsgraden och med 20 kronor till elev av första behovsgraden, allt för läsmånad. Av statsfinansiella skäl beslöt emellertid 1940 års lagtima riksdag, att med genomförandet av reformen skulle anstå tillsvidare.

I sitt förslag till anslagsäskanden hos innevarande års riksdag för budgetåret 1943/44 har lantbruksstyrelsen anfört, att styrelsen trots det statsfinansiella läget ansett sig nödsakad att med hänsyn, bl. a., till de stegrade levnadskostnaderna föreslå en höjning av stipendierna till de av 1939 års riksdag beslutade beloppen för elever vid lantmanna-, lantbruks-, lantbrukshålls- och trädgårdsskolor, driftsledar- och handelsträdgårdsmästarkurs vid Alnarp, trädgårdskurs vid folkhögskola samt kurs för ladugårdsskötare. Även hushållningssällskapens ombud ha gjort framställning i enahanda syfte.

Vid anmälan i årets statsverksproposition av ifrågavarande ärende har föredraganden emellertid anfört, bl. a., att det statsfinansiella läget icke heller för nästa budgetår torde medgiva någon höjning av stipendiebeloppen, varför de gjorda framställningarna i ämnet icke kunnat tillstyrkas.

En höjning av stipendiebeloppen i enlighet med de framställda förslagen för samtliga ovannämnda kategorier av elever skulle måhända icke vara förenlig med de krav på sparsamhet vid den statliga medelsanvisningen, som måste iakttagas under nuvarande läge. Vad beträffar eleverna vid kurser för ladugårdsskötare torde emellertid ett förhöjt understöd även med hän-

syn till nämnda förhållande kunna anses väl motiverat. På grund av den relativt begränsade omfattning denna kursverksamhet har, skulle ett utbetalande av stipendier av den storlek, lantbruksstyrelsen föreslagit, till eleverna vid dessa kurser icke behöva medföra någon större ökning av medelsförbrukningen.

Vid medelsanvisningen till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Bidrag till särskilda undervisningskurser, har under senare år beräknats medel till 40 kurser för ladugårdsskötare med ett elevantal av i medeltal fem vid varje kurs. Under läsåret 1941/42 ha endast avhållits 28 dylika kurser med sammanlagt 152 elever. En bidragande orsak till att kurserna icke utnyttjats i önskvärd utsträckning torde hava varit, att många av dem, som velat genomgå dylika kurser, varit helt obemedlade och icke ansett sig hava råd att utnyttja undervisningen.

Bristen på dugliga ladugårdsskötare är alltså starkt framträdande. Prisutvecklingen för jordbrukets produkter och de stegrade produktionskostnaderna med åtföljande verkningar bl. a. på ladugårdsskötselns lönsamhet, vilka synas hava gjort sig särskilt gällande inom de mindre och medelstora jordbruken med dess inriktning på animalisk produktion, hava framtingat en allt starkare rationalisering av ladugårdsskötseln. Detta medför större krav på skolning av ladugårdspersonalen. De statsunderstödda kurserna för ladugårdsskötare hava här en viktig mission att fylla. Intresset för yrket hos den enskilde individen kan säkerligen bäst stimuleras genom en god utbildning på området. Denna bidrager även till att höja yrkesgruppens sociala ställning och därmed att underlätta rekryteringen. För att öka tillströmningen till ladugårdsskötarkurserna torde en höjning av elevstipendierna vara av stor betydelse.

Tillgången till intresserade och dugliga ladugårdsskötare är emellertid av betydelse ej endast för jordbrukets vidkommande. Vikten av att livsmedelsproduktionen, och därvid icke minst mjölkproduktionen, upprätthålles i största möjliga utsträckning torde här ej behöva understrykas. Att främja utbildningen av ladugårdspersonal synes därför vara ett viktigt samhällsintresse.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att stipendierna till elever vid utbildningskurser för ladugårdsskötare skola utgå med 60 kronor till synnerligen obemedlade, 40 kronor till obemedlade och 20 kronor till mindre bemedlade elever, allt för läsmånad.

Stockholm den 18 januari 1943.

And. Andersson,
Gisselås.

Ernst V. Staxäng.

Ewald Lindmark.